

Tisores i estisores

Encara algunes vegades es presenta el dubte entre formes com tisores, tenalles i tovalles i estisores, estenalles i estovalles. Quines són les formes correctes, les unes o les altres? Doncs, es consideren correctes —és a dir, que són admeses— totes dues formes de cada un d'aquests mots. Les formes principals, sens dubte, són les primeres: tisores, tenalles i tovalles, i en la llengua escrita hom sol preferir-les gairebé unànimement. Com que es tracta de mots que a causa de la natura de l'objecte que designen són gairebé sempre usats en plural —les tisores, les tenalles, les tovalles— han acabat per incorporar a l'ltor forma una síl·laba paràsita procedent de l'article del femení plural que generalment els precedeix: estisores, estenalles, estovalles, amb que aquestes formes secundàries s'arregleren tot naturalment entre els innombrables mots començats en la síl·laba indicada.

Però cal no posar en peu d'igualtat mots com estisores i estenalles, amb un altre com espardenyas, plural també molt habitual, ja que en aquest mot la síl·laba inicial no és pas paràsita sinó pertanyent al seu primitiu. Efectivament, espardenya és un derivat de espart. (Que hi hagi espardenyas en la fabricació de les quals no intervingui l'espart sinó el cànem, no ens priva de dir-ne igualment espardenyas.) En el cas de espardenyas, doncs, no és pas qüestió d'una doble forma, tal com hem vist en estisores i tisores, etc.

En la immensa majoria de verbs començats en la síl·laba es, es tracta d'un prefix que comporta una idea de dispersió, disgregació, separació, etc. Són, per tant, verbs composts, formats sobre noms i adjectius: esboçar, escabellar, esfullar, esfumar, esgotar (no «agotar»), esmicolar, espoisar, esbravar (quina necessitat en tenir, de descaleinar?), etc. Alguns d'aquests verbs han adquirit, a més, significats molt especialitzats: esborronar (de porro), «horroritzar»; esbrinar (de orí), «investigar fins descobrir» (no «averiguar»); escamoar (de camó), «dispersar»; estaveïllar (de tavellat), «fer trossos —una cosa— llançant-la contra una altra» (no «estrellar»), etc.